



درک مهارت‌های حرکتی

بر کودکان دارای کنش‌پریشی، بیش‌فعالی با نقص توجه،
اوتیسم، و سایر ناتوانی‌های یادگیری

ارایسنده:

سیرا اورتز

مترجمین:

دکتر غلامرضا لطفی (دانشیار دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی)

فواد نیک‌نسب

حسن باغنده



کتاب‌ریزا

۱۳۹۷

سرستایه	۱	کورتس، لیزا ا. ۱۹۵۲ - م.
عنوان و نام پدیدآور	۲	Kurtz, Lisa A
مشخصات نشر	۳	درک مهارت‌های حرکتی در کودکان دارای کنش‌پریشی، بیش‌فعالی با نقص توجه، اوتیسم، و سایر ناتوانی‌های یادگیری / نویسنده لیزایی کورتز؛ مترجمین غلامرضا لطفی، فواد نیک‌نسب، حسن باغنده.
مشخصات ظاهری	۴	تهران: کتاب ریرا، ۱۳۹۶.
شابک	۵	۲۲۲ص: مصوره، جدول.
وضعیت فهرست نویسی	۶	978-600-8935-26-1
یادداشت	۷	فیفا
یادداشت	۸	Understanding Motor Skills in Children with Dyspraxia, ADHD, Autism, and Other Learning Disabilities : A Guide to Improving Coordination ,2008.
موضوع	۹	کتاب حاضر با عناوین مختلف توسط مترجمان و ناشران متفاوت در سالهای مختلف منتشر شده است.
موضوع	۱۰	اختلالات حرکتی در کودکان -- بیماران -- توانبخشی
موضوع	۱۱	Movement disorders in children -- Patients -- Rehabilitation
موضوع	۱۲	اختلالات روانی و حرکتی در کودکان -- بیماران -- توانبخشی
موضوع	۱۳	Psychomotor disorders in children -- Patients -- Rehabilitation
موضوع	۱۴	کودکان ناتوان در یادگیری -- توانبخشی
موضوع	۱۵	Learning disabled children -- Rehabilitation
موضوع	۱۶	مهارت‌های حرکتی در کودکان
موضوع	۱۷	Motor ability in children
موضوع	۱۸	خام حرکتی کودکان
موضوع	۱۹	Clumsiness in children
شناخته افزوده	۲۰	نیک‌نسب، فواد، ۱۳۶۹ - مترجم
شناخته افزوده	۲۱	باغنده، حسن، ۱۳۶۸ - مترجم
شناخته افزوده	۲۲	لطفی، غلامرضا، ۱۳۵۱ - مترجم
رده بندی کنگره	۲۳	ب ۱۳۶ ک ۳۹۱:۲۳۴۶ RJ
رده بندی دیویی	۲۴	۶۸/۹۲۵۵۸۹
شماره کتابشناسی ملی	۲۵	۵۰۹۶۰۷

درک مهارت‌های حرکتی در کودکان دارای کنش‌پریشی، بیش‌فعالی با نقص

توجه، اوتیسم، و سایر ناتوانی‌های یادگیری

مولفان: دکتر غلامرضا لطفی - فواد نیک‌نسب - حسن باغنده

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۳۵-۲۶-۱



کتاب‌ریرا

انتشارات کتاب ریرا

• نشانی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان روانمهر، کوچه بهار، پلاک ۳ طبقه

زیرهمکف تلفن: ۶۶۴۹۳۳۴۸ - chap@riraketab.com

فهرست مطالب

مقدمه.....	۵
بخش اول درک ماهیت مهارت های حرکتی.....	۹
فصل اول رشد مهارت های حرکتی.....	۱۱
فصل دوم یافتن کمک های حرفه ای.....	۴۷
فصل سوم اصول کلی رای مداخله.....	۶۷
بخش دوم راهبردهای علمی و فعالیت هایی برای منزل و مدرسه.....	۱۱۳
فصل چهارم ارتقاء مهارت های حرکتی پایه.....	۱۱۵
فصل پنجم آموزش استقلال در مهارت های روزمره زندگی.....	۱۴۳
فصل ششم مطرح کردن مشکلات در مهارت های کلاس درس.....	۱۵۱
فصل هفتم تأثیر اجتماعی مشکلات هماهنگی.....	۱۸۵
واژه نامه.....	۱۹۷
پیوست ۱ آزمونها و ابزارهای سنجش مهارت های حرکتی ظریف و درشت.....	۲۰۷
پیوست ۲ مطالب پیشنهادی برای مطالعه.....	۲۲۴

مقدمه

بسیاری از اختلالات رشدی دوران کودکی مثل اوتیسم، اختلال نقص توجه (ADD)، و سایر ناتوانیهای یادگیری دارای علایم مشخصه ای هستند که مشکلات هماهنگی بدنی را نیز شامل می شود. تشخیص کودکی که با مشکلات هماهنگی دست و پنجه نرم می کند، دشوار نیست. این کودک اگر چه ممکن است از ظاهری طبیعی برخوردار باشد اما مدام توجه هم تیمی ها و بزرگترها را به خود جلب می کند زیرا هرچیزی را که بر او وارد از دستش می افتد، در عبور از کوچکترین موانع با آنها برخورد می کند. در اثر کوچکترین برخوردی به زمین می افتد چون دارای ناشیگری جسمانی است. او ممکن است در نوشتن و ترسیم کردن دارای مشکلات یادگیری باشد، نتواند به راحتی بند کفش یا دکمه لباسش را ببندد، از یادگیری یک مهارت جدید مأیوس شود، و متاسفانه مدتهاست از سوی سایر کودکان به "متفاوت بودن"، "بی دقت بودن" یا "ناشی بودن" خطاب و مورد طعنه و نیشخند قرار گیرد. برای چنین کودکانی مشکلاتی مثل دشواری عزت نفس پایین کاملاً طبیعی است در حالی که از آنان انتظار می رود که بخصوص در سالهای اول کودکی در اجتماعی که ارزش قهرمانی و سایر فعالیت‌های بدنی بسیار بالاست، به رقابت بپردازند.

1 - careless

2 - klutzy

توانایی هماهنگ کردن حرکات بدن بطور قابل ملاحظه ای در بین افراد مختلف، نه تنها در کودکی بلکه در طول بزرگسالی نیز متفاوت است. همچون سایر ابعاد عملکردی انسان، کیفیت هماهنگی حرکتی فرد نیز تحت تأثیر ترکیبی از عوامل متعدد شامل میزان بالیدگی رشدی، استعداد یا توانایی ذاتی فرد، و میزان انگیزش او برای تمرین و پالایش این مهارتهاست. عجیب نیست که کودکی که مهارتهای حرکتی آن خوب رشد کرده اند، تمایل نشان می دهد که با انگیزش بالایی در فعالیتهایی مثل ورزشهای رقابتی، ساختن اشیاء با اسباب بازیها، یا پرتاب توپ به سمت اهداف حرکت کند زیرا موفقیت او در این فعالیتهای منجر به تجارب لذتبخشی برایش خواهدشد. آنها بخاطر عملکردشان تحسین شده و مورد توجه قرار خواهندگرفت که معمولاً باعث تشویق و میل به تمرین بیشتر و چالش در این مهارتها خواهدشد. برعکس، کودکی که مهارت کمتری دارد ممکن است از شرکت در فعالیتهای چالش آور جسمانی خرساوند و به بازیهای کم تحرک و انحرافات متمایل شود، و یا ممکن است در حین فعالیتهای جسمانی به رفتارهای پرخاشگرانه یا دلقک بازی روی آورد تا از این طریق بیشتر مورد توجه قرار گیرد. بسیاری از کودکان دارای مشکل هماهنگی در سایر حوزه های رشدی مثل زبان یا حفظ لغات استعداد دارند که ممکن است مهارت در آنها توجه ها را از ناشی بودن نسبی در مهارتهای حرکتی منحرف نماید.

این کتاب طراحی شده است تا توصیه های تجربی و محتوای مرجعی را در اختیار والدین، معلمان، درمانگران و سایر کسانی قرار دهد که با کودکان دارای تأخیر رشدی خفیف تا متوسط و تأثیر گذار بر مهارتهای حرکتی شان سروکار دارند. اگر چه این کتاب بصورت تخصصی برای معرفی نیازهای کودکان با هماهنگی ضعیف علیرغم داشتن رشد طبیعی در سایر ابعاد، یا همراه با اختلالات رشدی

مشخص در کودکی شامل اختلال بیش فعالی همراه با نقص توجه^۱ (ADHD)، کنش پریشی^۲ یا اختلال هماهنگی رشدی^۳ (DCD)، ناتوانی های خاص یادگیری^۴، اوتیسم^۵ و اختلال رشدی فراگیر^۶ نوشته شده است اما بعضی از پیشنهادات ممکن است برای کودکان با مشکلات رشدی عمده و تأثیرگذار بر رشد و کنترل حرکتی مثل فلج مغزی^۷ یا کم توانی ذهنی^۸ نیز مفید باشد.

نسل اول مهارت های برجسته رشد حرکتی طبیعی را بعنوان ابزاری برای تخمین درجه تأخیر رشدی کودک مورد نظر مرور می نماید. این فصل به بحث در باره علایم احتمالی تأخیر در رشد حرکتی می پردازد. همچنین به خواننده کمک می کند تا تصمیم بگیرد که آیا علایم مهمی برای نگرانی وجود دارد؟ و آیا ارجاع برای معاینات تخصصی لازم است؟ فصل دوم بیان می کند که در صورت وجود علایم نگران کننده، کمک های بیشتر را چه زمانی و از کجا دریافت کنیم. این فصل به توصیف نقش متخصصین مختلفی که می توانند کمک کنند، و انواع آزمون ها و روش های مورد استفاده برای ارزیابی کودک می پردازد. فصل سوم برخی از اصول عمومی کمک به کودکان برای توسعه و رشد تحرکات را به بحث می گذارد که ممکن است مهارت های حرکتی کودک را به چالش بکشند. همچنین راهنمایی های عمومی برای ارتقاء رفتارها و نگرش های کودکان با سبب های ضعیف را پیشنهاد می کند و ماهیت بحث برانگیز برخی روش های درمانی تخصصی را بحث می کند.

1 - Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)

2 - dyspraxia

3 - Developmental Coordination Disorder (DCD)

4 - specific learning disabilities

5 - autism

6 - pervasive developmental disorder

7 - cerebral palsy

8 - mental retardation

فصل چهارم به ارائه راهبردهای تدریس تخصصی و پیشنهاد فعالیت هایی برای استفاده در یادگیری مهارتهای حرکتی پایه شامل طراحی حرکتی، یکپارچگی دوطرفه، تعادل، هماهنگی حرکتی ظریف، کنترل حرکتی زبان، و مهارتهای بینایی عملکردی می پردازد. فصل پنجم به بیان راهبردهایی برای ارتقاء استقلال در مهارتهای زندگی روزمره می پردازد، و فصل ششم یادگیری نحوه کنار آمدن با مشکلات کلاس درس شامل جایابی و نشستن صحیح، یادگیری نوشتن و استفاده از قیچی، و ارتقاء مهارتهای سازمانی را بیان می کند در نهایت فصل هفتم چگونگی کمک به کودک برای تسهیل خودانگاره مثبت به عنوان مبنای یادگیری همراه بودن با سایر کودکان، و چگونگی کنار آمدن با طعنه ها و آزار و اذیت دیگران می پردازد. اگرچه تمایلی نداریم تا این کتاب نقش کتاب آشپزی را برای چاره یابی در کودکان سالم داشته باشد، اما این راهنمای فعالیت ها می تواند بعنوان یک راهنمای عمومی برای خانه، مدرسه و همچنین بحث بین والدین، معلمان و درمانگران به خوبی مورد استفاده قرار گیرد.

پیوست های مختلفی شامل فهرستی از نمونه ها و ابزارهای ارزیابی، فهرست منابعی برای مطالعه بیشتر، آژانس ها و موسساتی که با کودکان یا متخصصان کمک های فنی یا مشاوره می دهند، و فهرستی از وسایل و اسباب های کمک و سایر مواد آموزشی مفید برای کار با کودکان نیز ارائه شده است.